

jednom je frajri predao onaj omot i vratio se u dućan, dakako bez novaca.

Trgovac ga upita: gdje je novac? Pa kako momčić nije znao, što da reče, gazda je stvar predao kvesturu i stvar se svršila tako, da se frajru uhvatili na Lidu u Veneciji i sada će morati da odgovara za ono, što je počinio.

Što je pak najinteresantnije, ispostavilo se, da ona frajra i nije Fijumanca, već se samo izdavalica za našu sugradjaninu i to namne, kako je ime Fijumanca i Fijumanca vrlo popularno. Ma kamo podjete, i ako samo kažete, da ste Fijuman — imat ćete sve što vam srce zaželi.

Nauk: Nije sve zlato, što se sjja, niti je svaki ko kaže, da je Fijumanac — Fijuman.

Splendidni program svečanosti, koje su se imale upriličiti prigodom biskupova ustoličenja, pokvarila je užasna kiša.

Rokac.

IZ SVETVINČENSTINE.

Ljetina. - Nesreća. - Krađe. - Općina.

Umoran od napornog rada, kojega nam u ovo doba godine ne fali, uzimam pergo u žuljavu desnicu, da vam se javim i da vam opisem naše jade i nevolje. Mogao bi netko misliti, da smo zaspali ili da nam je predobro, kad sutinno, već se dosta dugo nismo javili u «Istarska Riječ». U ova zadnja tri mjeseca imali smo pune ruke poslojskog trsa. Pisanici smo već počeli i pomisliti, da vam se možemo pokvaliti, da smo je imali u izobilju, a i drugi nam usjevi na polju dosada veoma lijepo uspijevaju. Grođnje je po našim vinogradima lijepo, pa se nadamo, da ćemo imati dobru kapljicu, ako nam kakva nepogoda ne razruši nadu.

Pred nekoliko dana bila je pritisla suša, ali nas Bog još nije zaboravio, pa je od 7. na 8. ovoga mjeseca pala obilna kiša. Može se reći i preobilna, a donijela je s oćom i nesreću. Munje su sijevale i grđmovi pucali, tako da je jedan udario u kuću našega Grge Mudrušana iz Smoljani. Vatra je zahvatila odmah i jako, tako da je kuća posve izgorjela. Na prijatelji Grgo trpi ogromnu štetu, jer mu kuća nije bila uopće osigurana.

U zadnje vrijeme posjećuju nas noćne ptice, lopovi, te su i prošle sedmice ukrali Ivanu Beulesichu jednog vola i jednu kravu. Stvar je prijavljena odmah kr. karabinjerima u Sv. Vincentu. Karabinjeri su se dali odmah u potjeru za lupežima, ali bez ikakvog uspjeha. Aretiran je neki Ivan Perković, na kojega se samo sumnja, da je počinio krađju.

Otkad vam se nismo javili, naše je općinsko zastupstvo raspušteno, te imamo sada komesara, koji upravlja općinom. — Za sada dosta, drugi put više.

IZ ROČIČINE.

Jedna pričica.

Malo se ko iz ovih krajeva javlja u našu novinu, pa je to uistinu čudno, uzimemo li obzir, da imamo priličan broj ljudi, kojima pero nije tako teško.

Ima mnogo toga, što bi se moglo o ovim našim krajevima pisati. No, za sada vam šaljem samo jednu pričicu, neka bude za pouku onima, koji su slični onome, koji je išao u «Salvore».

Išao je jednom neki bagzor u Savudriju na košnju. Negdje blizu Motovunova sretno ga jedan tamošnji domaćin, pa vidiči da je putnik dobre volje, zapita bagzona: «Kuda prijatelju?» — Bagzon ga na to pogleda po strani te mu kratko odvrati: «In Salvore». — Desilo se je, da su se ova dva sreća i poslije kada se je bagzonja vraćao kući. Vidjevši Motovunčan njega na neko pedeset koraka prepoznaja, i pomislili kako je u Salvore išao veselo, a sad se vraća pokunjeno i drži se za trbuh. Kad su bili blizu upita ga dobrodušno gdje je bio, a bagzon mu na to odgovori otegnuto: «U Savudriju.» Bollo ga je naime trbuh, pa je za to znao samo svoj materinji jezik. — Tako se događaja i našim nekojim prijateljima, koji u grad idu veselo «in Rozz» a vraćaju se ili izgledjenih ledja ili praznih žepova «iz Roča».

Naš pjesnik Mate Baštijan pjevao je: — Najveća je slava, najveća je dika, Materinji ljubiti, slatki glas jezika. —

IZ BADERNSTINE.

Otkriće užasnog zločina. — Mrtvo truplo u jami.

Prije nekoliko dana dva su se mladića Viktor Malusa i Edvard Madricich pod vodstvom gop. Antuna Berlama spustili u jamu (fojbu), koja se nalazi blizu Sv. Ivana od Sterne između Baderne i Višnjana. Sto metara duboko ispod zemlje našli su čovječju lješinu, sa razbitim kostima i razbitom lubanjom. Pokrivena je bila kamenjem i životinjskim kostima.

Na lješini nije bilo više odijela, nego tu i tamo visile su još nekeje krpce. Na nogama ubivenog su bile žute cipele. U onom se kraju događaju često krađe donjih životinja, pa lopovi imaju običaj da kosti bacaju u razne jame, kojih ima tamo sijaset. Tako se dogodilo, da je tekom vremena lješina bila pokrivena s kostima raznih životinja.

Gosp. Berlam je odmah obavijestio karabinjere u Baderni. Brigadir Luigi Palmieri informirao je sud u Motovunu, kojem pripada onaj kraj. Sudska je komisija zajedno sa brigadrom pošla na lice mjesta, i lješnik je konstatovao, da je čovjek bio zadavljen, a onda bačen u jamu. Pri tome mu se lubanja razbila.

Nestalo ga prije četiri godine.

Radilo se dakle o umorstvo. Umoreni je 26-godišnji Josip Gašparini pak Mata iz Fabaca. U noći od 11. do 12. aug. god. 1922. nestalo ga je bilo tajanstven način, a da mu traga nije više bilo.

Kratki rezultat istrage, koja se je sada započela, je ovaj:

Godine 1920 mladi je Josip Gašparini, po zanatu postolar, oženio mladu Anu Bratović. Žena mu se već u prvom mjesecu nije pokazala uzornom ženom. Nije mu bila vjerna drugarica. Deložilo je zbog toga do čestih svadja, prouzročenih uvijek neobuzdanim ponašanjem žene Ana. Muž je radio kao seoski postolar i mučio se, da sebe i ženu hrani na pošten način. Ona je međutim lutala okolo i plandovala po cestama i poljima sad s ovim sad s onim mladčincem. Cesto puta njoj je razil razluđujući ženi, nije više mogao mirno da spava. U to su se pojavili pred njegovom kućom nekoja lica, koja su zvala Gašparinija, da siđe. On se digao iz postelje, obukao se i izišao napolje. Nitko ga više nije vidio. Nestalo ga.

Nestalo ga.

Bilo je u noći od 11. augusta do 12. augusta 1922. Nad zemljom su se bili nagomilali teški i gusti oblaci. Josip Gašparini je spavao, spavao je, svoj nemirni san jer otkad je čast svoja imena izružio bio razluđujući ženi, nije više mogao mirno da spava. U to su se pojavili pred njegovom kućom nekoja lica, koja su zvala Gašparinija, da siđe. On se digao iz postelje, obukao se i izišao napolje. Nitko ga više nije vidio. Nestalo ga.

Nekoji su susjedi više puta pitali ženu, gdje njoj se muž nalazi, a ona je redovito odgovarala, da neznata i da je po svojoj prilici otišao u Jugoslaviju. Ali rođiaci njegovi nisu u to vjerovali. Oni su držali za sigurno, da je Josip Gašparini umoren, i ako nisu o tome ništa govorili. Opasno je u onim krajevima optužiti lopova, da je ukrao, optužiti zločinca, da je zločin počinio. Ali kako su bili već uvjereni, da je Gašparini mrtav, dali su čitati misu za pokoj njegove duše.

I počeli su kolati glasovi, da je Gašparini umoren.

Prvi izvidi bezuspješni.

Ovi su glasovi ponukali karabinjere, da istraže, što je na stvari, ali istraga je ostala bez uspjeha. Gašparini je nestao bio bez traga.

Osobito su se zanimali za cvu stvar zvonar Ante Tripar i veleć. Don Toma Banko, župnik u Sv. Ivanu od Sterne. Pokojni Josip Gašparini, kad je kao dijete, ostao bez oca i bez majke, bio je primljen od str. Ana Tripara, koji ga je uzgojio kao svoga sina. A Ante Tripar, kad mu je Gašparini saopćio se hoće oženiti sa Anom Bratović, nastojao je da ga od toga odvraća. Ali uzalud. Gašparini hrlio je u svoju nesreću. Don Toma Banko opet već od prvoga početka posumnjao je bio, da je Gašparini otišao, i pomno je pratio što se

govori. On sam je bio istražio nekoje jame, da vidi je li u njima lješina Gašparinjeva. Nekoliko dana poslije dala se je žena opet na svoj stari neobuzdani život, dapače njezino je ponašanje postalo još više prikriono.

Zadušnice.

Malo vremena zatim pošla je ona da živi u zajedničkom kućanstvu sa nekim seljakom, ali ni njemu nije bila vjerna, a kad bi u ne korio znala bi mu odgovoriti: «Paž, da ne svršiš kako onaj drugi».

Godine su prozile. Rođiaci nestalog Gašparinija svake su godine na 12. augusta dali čitati zadušnice za pokoj duše Josipa Gašparinija.

I prije nekoliko dana, opet na 12. augusta je župnik u Baderni čitao zadušnice za Josipa Gašparinija.

Ali baš onog dana htjela je božja pravda, da su se gore navedeni mladići spustili u onu jamu i pronašli truplo pokojnoga.

Ona priznaje.

Malo poslije mise već su svi u selu znali, da je truplo nađeno. Narod je sada otvoreno optuživao ženu Anu, da je ona dala ubiti muža po svojim ljubavnim njezinom mužu. Ona je njevala, da je počinila zločin ili da ga je dala počiniti po drugima. Ali prisutni seljaci su je sada otvoreno optuživali.

I odveli su je u uze Motorunskog sudišta. Po putu, smijući se, pozdravljala je rukom svoje prijatelje.

Aretirana su i druga lica.

IZ PULE.

Iz Tribunala.

Kako se na Pazišćini i Poreštini počinjaju u zadnje vrijeme u velikoj mjeri krađe, došli su 9. tek. mj. pred puljski Tribunal Mofardin-Franković Pavao i Luca Mofardin, obojica iz Kringe, Mofardin je optužen, da je u noći 19. junija sa još dvojicom nepoznatih provolio u staju nečiju Radetić u selu Frankovići. Majka mu je bila optužena, jer je prišljavala Marka Radetića, da joj ne tuži sina, prijeteći mu, ako bi ga tužio, da bi ga ubila. Njezin je sin bio osim toga optužen, i zato jer je tu noć pucao na Marka Radetića.

Tatovima je uspjelo, da predju preko zida u staju, ali im nije uspjelo da počine krađju, jer su ih čuli gospodari, koji su tom prilikom zapriječili namjereni čin.

Predsjednik Tribunala ispitaio je najprije povrijeđenu stranku, a za tim optuženike. Optuženi se Pavao neprestano branio, da nije ni bio blizu, a kamo li htio počiniti krađju, a majka, optuženika se opet branila, da nije ona prisiljavala Marka Radetića da joj ne tuži sina, a ni grozila se nije proti rečenomu, da će ga ubiti, nego je rekla, ako bi njezin sin počinio taj čin, da bi ga ubila. Na raspravi nije bio dovoljan broj pozvanih svjedoka, pa je predsjednik Tribunala odgodio raspravu.

Luca Mofardin bila je riješena, a za njezinog sina nastavit će se na budućoj raspravi.

IZ VODICA.

Ljetina. - Bolesti.

Javljamo se našoj dragoj novini sa malim novostima: Ljetina kod nas ne bi kazala baš loše, kad bi malo manje kišilo, ali mi ne možemo ništa da mijenjamo. Sijena i trave imamo baš puno, već davno nijesmo toliko krme imali. Krumpir isto kaže dobro, ali se bojimo, da već počinje gnjijati radi velike mokrine.

Naše inače zdravo selo imade ove godine dosta bolesnika. Zalosno je ali istinito, da hara kod nas difterija u malo lakšem obliku, a bilo je slučajeva skrbljena tako da su dvije djevojčice umrle. Nitko se ne stara, da bi što učinio, da se bolest ne širi. Mislimo, da bi općina morala da se za to brine, jer bolest je zarazna i mnogi već botuju.

K nama dolaze vojnici, premda mislimo da se u našem selu ne će zadržati radi toga, jer imademo malo vode, a i radi bolesti.

Luca: Mare!
Mara: Tu sam.
Luca: Pogledj ov talagraf.
Mara: Je od njih?
Luca: Nego od kega!
Mara: Brzo mi ga pročitaj!
Luca: Nisu negd dve besedi. Na pogledaj — Va balune smo. Jadrimo pu domi kako strelj.

Mara: Hvala Bogu i svetemu Antonu!
Luca: Sa misliš? Kada bi mogli doma bit?
Luca: A brzo. Oni lete — ja mislim, da te to jedno petnajst dan bit tu.
Mara: To nam je kuću pripraviti, da najdu sve va rede.
Luca: Lahko za red! Nego šta će ti ni red, kada sve drugo faili.

Mara: A faili, faili — da bi tako ne! Tako ja u raj, ako mi se ne pari, kako da je već sud sveta blizu. Si videla neki dan on silni daž? On strašni grmava — ono strahovito miganje! Ma šta ja ono čilo? Neki govore, da je to sve za to, što je svet znorel. Si čitala, šta se sva događa tamo, va onem Mesike — va Amerike?
Luca: Sam.
Mara: Je pak istina, da va tem Mesike ne daju ljudem ni va crekve mira?
Luca: Istina je. Pak šta? Ter je tega bilo i drugder, pak ni da bi ki s prstom makuul.

Mara: A kako ćemo ovu zimu?
Luca: Kako smo i onu lanjsku i predlanjsku. Nikako!
Mara: Samo da nam oni naši dva stari zdravi doma pridju, pak ćemo volj nekako. A ćemo storit kakovu feštu, kada pridju doma?
Luca: Kakovu feštu? Ča nisi čula za oni novi zakon?
Mara: Ki zakon?
Luca: Da će se od sada napred za svaku veselicu morat pitat dopušenje mesec dan prej.

Mara: Toliko!
Luca: Nego šta si mislela?
Mara: Dunke, da se oni jutra spuste s onim svojim balunom na Učku ale na Plauinik ča bi oni morali onde tekal mesec dan, dokle bi došla dozvolja za veselicu?
Luca: To se zna, da bi, zato će bit najbolje, da pridju ravno doma prez fešti i prez pijaci. Pak da ti pravo rečem, sve te fešti i pijaci koštaju beći, a sada je već jedan novi zakon vane, da se mora šparat.

PODLISTAK

ERNEST RADETIĆ:

Dite ljubavi

(Pripovjest iz istarskoga narodnog života u poreckom dijalektu).

(Nastavak).

Niš mu neću ustaviti, janka šoldu, sve ću puštiti crkvi i širomahon, da se mole za moju dušu. A on neka si sam škribi, ko bi stija ča imati. Ja ću ga navaditi — Valje ću ga ča stralati, valje, valje — je vika, pak najzad je pošao z rukon u žep, izvadivši malu mošnjicu od kože i izvadivši iz nje jedan svitli srebrni fijorin i da ga Boži —
«Na ti», je reka, «i sada hodi doma — A ja ću moga lipoga nećaka čepati za uha i povidati mu, da ljudi nisu blago, da i oni imaju dušu, kako i mi — ti ne ukuri da greš na žurnadu, delaj svoje polje, žanji svoj škandea i svoje pivro, a on te neće zvati — Si me razumija, Bože?»
Boži su se zasvitile oči, kad je vidija

svitli fijorin; zgrabija je vred ruku ki prsten na njoj, uzaja fijorin, vrga klabuk na glavu i zašao kroz vrata na baladur —

Valje za njin pokaza se je na vrati i plovani i zavika, ča je bolje moga: «Nadalini! O, Nadalini!»

Nedan mu se ni uvajiva. Njigov nećak, «stari» Nadalini, kako su ga ljudi zvali zaradi njegove duge brade, ča je u puštija resti do pasa, ko i ni bija star, se je bija, još prije zrnaka iz hiše, s kin je vidija Božu Koreniča na vrati od plovanije...
Kad mu se ni uvajiva nećak, zava je šjorsantuja njigovu ženu.
«Katina, o Katina, valje da si mi došla vamo!»
Ma ni Katine se ni čulo. I ona se je zrnaka gori u kamaru i delala se, kako da ne čuje. Imala je strah od šjorsantula i ona, ne toliko zaradi drugoga česa, koliko zaradi tega, da ga ne bi u čencu jadu čepa koljogo, pak da ne bi u zadnjem hipu učinija kakov munjeni testamenat.

U ten hipu je zapazija na baladuriču,

kako za niku dežgraciju, nagrišpanu glavu tete Jelene iz Rupeni, koja je držala na rukah ufašano ditajce. To je bilo, kako da si zbislon baku pokaza crlenu krpju. Jadan ča mu svi ušli, zagrmija je na nju:

«Još si mi samo ti failila, da me čepa koljopo», je zagrmija i počea iskat kakov liber, da ga hiti za njon, ma ona, ko je i bila stara, je imala još vajk mlade noge, pak se je vred shuznula po škalah zdolu i upravila se proti crkvi, dokle šjorsantula jeno malo pasa jad.
Stara teta Roža, ča je u kužini ništo frigala za užanec, kad je vidila, da njigov jad ne moliva, zašla je na portig i počela ga miriti:

«Reverend», je rekla, «čuvajte si zdravlje. Vi ste odveć debeja i pun krvi, a na takove ljude dojde ča slaboga, ko se malo razjade. Ste me razumili? Popijte mižo ledene vode, da se jeno malo temperate.» Pošla je vred u kužinu, zagrabila s paljen fršku vode, nalila je u veliki politirni mižo i donesla mu ga.
Pre Martin se je vred umirija. Kako

mu je jad naglo doša, tako mu je i vred pasa i bilo mu je jako ža, ča je unu brižnu Jelenu tako stira.

Zaš je vred na baladur i zava lipjo. «Ne jadite se, teto, ja san se jeno malo odveć užga, ma je jur sve pasalo. Dojdite, dojdite bliže i povite mi svoj potribe.»

Teta Jelena je bila pošla siditi potkaciju na škriju; zibala je na rukal malu Nadu, kojoj su zraki od sunca blistili u oči kroz zeleno lišće od kacij i ona ih je stila z rukicami čepivati.
«A nis zato, nis», je odgovorila teta Jelena, kurentna da je tako vred pasalo nevrime. «Svi smo mi takovi, da se vreda užgemo.»

«A smo, smo, tako ne, kako smo!» je gorjio plovani i pomoga je je po škalah zgorju. «Ma to je slabo za nas. U tih hipi mi smo kapacaci učiniti našen iskrjuje svako slabo a potle nam je ža i ne možemo se dosta nakajati.»

I tako gorčilo oprja je vrata od kancelarije, di je bila plovanija, pošunutra, a teta Jelena z ditajcen u naručju za nju... (Slijedi)

Arar: A ter ja sam šparala i do sada, i još bim bila i više, da sam imela ča. Ova letina nas je po sakrabojskoj ope-
 Sva je propalo, a ča j' ostalo, ale je
 gnajilo ale pune vodi, sada su bile
 pune vodi, krušvi pune vodi, sada su
 i smokvi pune vodi, a i grozje će bit
 vodeno...
 Arar: A i ove su naše čakuli navodjene,
 kako najreže bivanda.
 A ča čes, kada čovek ni sâm ne zna
 ča bi govorili!
 Arar: A bi znao čovek, bi — nego —
 nućite ušte — ču vam dat cukara.
 Arar: Ako i lu ne podražaje. Nego noć
 je. Ala Luče, daj da se pozdravimo
 onako lepo, po našu — domaću: Do-
 bar večer!
 Arar: Lahka noć!

IZ VEPRINCA

Naši jadi.

Susjedna volosko-opatijska općina do-
 sa je na misao da našim mirnim i
 plemenitim Veprinčanima oduzme onaj li-
 cepi i unosi dio njihove općine od
 Starije do Ičića, i da — ako moguće —
 otuđne svoje gosposke prstije sve gore
 bližu crkve sv. Marka. Veprinčani, mi-
 ste naši susjedi, imaju dosta i previše;
 nastalom oni se mogu i s manjim zadovolj-
 stvom. Mi ćemo tada imati punije blagajne;
 imat ćemo i drva, te kad se budemo udo-
 stojali uzeti ih u naše gosposko krilo,
 imat ćemo pravo i na najbolji dio njihove
 šume. Moći ćemo onda lakše dobiti kre-
 dila za uljepšavanje naših kupališta, pe-
 rivara, cesta, groblja, crkva itd. Tada, ah
 tada, eto za nas blagostanja!!!
 Snišljivo, predloženo, a kako mnogi
 misle već gotovo i učinjeno. Pa to se samo
 po sebi razumije, jer tko ima poznavstva
 i prijatelja, taj danas vrlo lako uspijeva!
 Poznato je nadalje i to, da mi brižnici
 Veprinčani nemamo nikoga, tko bi se za
 nas zauzimao. Općina ne može, jer li-
 ce, ili su joj vezane ruke, to
 više, što se pripovijeda, da su ne-
 koji kumovali navedenom predlogu Ve-
 princi. Nije preostalo drugo, već da se
 se čega koga srbili, a to smo mi obogati
 vepriški općinari. I ovi nešto poduzeli:
 oštinili protest i poslali deputaciju u Rim.
 Na pošto za to treba novaca, sakupljaju
 se prinosi; otkida se iz glavnih ustijih, da
 oslobode svoje, kao što su oni i njihovi
 predji nekoć oslobodili Sauru. Historija
 se ponavlja. I nadaju se naši dobri i mi-
 ljoljubivi Veprinčani... Nadaju se, jer ne
 vjeruju, da bi mudra, najviša oblast dopu-
 stila, da se tako bezbrižno oduzmiše jed-
 nomu, da se obogati drugi. Neka znade, da
 iako je naša šuma još nešto vrijedna, i ako
 je naše primorje donekle unosno, dasmo mi
 kakvi siromasi, jer nemamo čuša, nemamo
 zarade, pa se moramo mučiti poput mar-
 tice, da uzmognemo preživjeti. A kako ćemo
 živjeti onda, kad nam se oduzme najunos-
 niji dio, pa budemo morali plaćati možda
 desetostruko veće takse? Ta od čega će
 naša općina podmiriti onda sve potrebe,
 negoli od taksa, što će pasti na naša izmu-
 čena leđa? Ne čudite se, dakle, Vi, koji
 baško želite raskomadati naše dobro, i baš-
 kićki nas u ekonomsku propast, ne čudite
 se, što smo tako ozlojeđeni na Vas. Metni-
 te ruke na prsa, pa recite, da imamo
 pravu!

A Vi, Veprinčani moji, ne sustanite u
 nepotomstvu poslu na obranu svoje starine,
 svojeg zajedničkog dobra. Budete li uspie-
 li, blagoslivljat će Vas narastaj, kao što Vi
 blagoslivljate svoje predje, koji vam Vi
 umriješ, što danas zajednički posjedujete.
 Ako li ne uspijete, moći ćete bar mirno
 reći, da ste učinili dužnost, koja se zah-
 teva od skrbnog i razumnog gospodara,
 da od njeste krivič, što vam unatoč tome
 razvratilište haljine Vaše i vrhu njih bacite
 kroz kulu — Lepričan.

IZ LIŽNJANA

Ribar Ante Lazarici ima osobitu sreću
 kod ribolova. Sada je već po drugi put
 ulovio morskog psa, ili, kako mi kažemo,
 peskanka. I to se dogodilo ovako. Prije ra-
 tana u noćno vrijeme izašao je Lazarici sa
 svojim čamcem na more, do koje je be-
 lina je sobom svoju jaku svjetlo, i time je
 namijeno male i velike ruke, koji je bio u po-
 javio jedan morskog psa, koji se u se bile sa-
 pjeći za malim ribama, koje su se bile sa-
 pjeći ispod lanterna. Ali kad je došao u
 svijetlo lanterna, ostao je kao zaslijepjen
 i skoro nepomično tik do same površine
 mora. Ante Lazarici nije se prestrašio, nego
 zolom je rukom uhvatio morskoga psa
 za rep te ga jakim mahom bacio u svoj
 čamac. Drugi dan u jutro pošao je u Pulu
 i izložio tog opasnog morskog psa na rib-
 larski trgu u Puli. Nadodati još moramo,
 da je taj morskog psa sasvim mlad i mjeri
 dužini metar i po.

Kako smo gore rekli, nije to prvi put
 da je Lazarici ulovio na ovaj način peska-
 nku. Već prije mu se jedampu posređilo
 isto, da na isti način ulovi morskog psa.

IZ OPATIJE

Kubeliki svira u Opatiji na svatovima svoje
 kerke.
 Romantičnog erkiću Kubelikove vile,
 nasene raznovrsnim mirisavim cvije-
 tjem, vršilo se 16. o. m. vjenčanje Marije
 gosposke glasovitog violinista Jana Kubeliki
 gosp. Franjom Klinz iz Rijeke. Kumovali
 su gg. Gotfrid Klinz i kap. Josip Velic.
 Za vrijeme crkvenog obreda svirali su

nabožnu glazbu g. Kubeliki prvi violin, a
 violin drugi g. Lhotiški, koji je iza Kubeli-
 kika najbolji violinista Celovoslovačke; har-
 monij je igrao glasoviti glasovnik Hlejek.
 Iza toga su svirali žahnul sonatu od Haend-
 dela, Svetu Mariju od Mozberta, andante
 za gusle i vijolu od Schuberta i mesto od
 Bacha. Svi su svirali kao pravi i veliki
 umjetnici, kao što i sami jesu; ali Kubeliki
 je nadkrililo, ako je moguće samoga seba;
 povrh svoga neusporednog komada svirao
 je svoj velik umjetnički duh.

IZ PIRANOSTINE

Strahovite tuča.
 U noći između 19. i 20. pr. mjes. padala
 je silna tuča u okolici sela: Coste d'Isola,
 Costana, Sv. Peter, Nova Vas, Medosi,
 Vuki, Stara Vas, Nožet i Morgani. Tuča
 je trajala pol sata, pojedina zrna bila su
 teška 4 kg i više. Iznatila komisija sa
 strane vlasti konstatovala je da je sav pri-
 rod, koji se nalazio na polju potpuno
 uništen, dok su vočke i vinova loza stra-
 hvito oštećeni i za buduću godinu.

PISMO IZ JUGOSLAVIJE

Ovogodišnje poplave u Jugoslaviji. —
 Ogromne štete. — Uzorak držanje stanov-
 ništva i vojske. — Promoli oblaka u Za-
 grebu i drugdje. — Kakvo je to ljeto?
 Nebo je Istru blagoslovlilo s mnogo i pre-
 mnogo zala, ali ona barem ne zna za po-
 plavu. I neka za tim ne žali. Pobjesnjenja
 i nabujala voda je mnogo strašnija sila ne-
 go li bi se u prvi mah to moglo misliti. Ona
 se širi lakše od požara, dolazi katkad pod-
 muko zaobilaznim putem, obično naraste
 naglo i onda pomoć stiže gotovo uvijek
 prekasno, a često je i uzaludna.

Nijedna država u Evropi nije ljeto to-
 koprtrpjela od kiša i povuina kolika
 Jugoslavija. Već preko mjesec dana bogate
 zemlje oko Dunava i Tise, krajevi uz Sa-
 vu i Dravu, i tako rekavši svi krajevi uz ma-
 koju rijeku poprištem su jedne teške ogorče-
 ne borbe između očajnog stanovništva i
 grabljivih mutnih valova. Osobito su
 i gko postradala plodna polja uz Dunav,
 kod Bogojeva, kod Apatina, kod Darde.
 Baranja je s ogromnim svojim dijelom
 dospjela pod vodu. No nijesu onesrećeni
 samo krajevi kroz koje protječu rijeke,
 koje i onako svakog proljeća uslijed pri-
 rodni zakona moraju nabujati. Čin crdes
 je stizavao kraj za krajem i grad za grad
 dem radi gotovo neprestanih daždeva, pro-
 loma oblaka i nesmiljene tuče. U nekim
 predjelima Južne Srbije i Crne Gore po-
 stradao je od grada i od grama stotinjak
 ljudi. Uopće su ljudske žrtve bile ovaj put
 brojne, a da o stoci i ne govorimo. Šteta
 brojne, a da o stoci i ne govorimo. Šteta
 brojne, a da o stoci i ne govorimo. Šteta

Politička fašizma.
 Politička fašizma t. j. fašističke stranke,
 koja danas vodi Italiju, počela je
 ovo zadnje vrijeme da se kreće osobito
 u smjeru ekonomske sanacije cijele
 države. Imali smo žitnu bitku, kojoj je
 bila svrha, da se što intenzivnije i rati-
 onalnije iskoristi zemlju, i da može
 što bolje hraniti 40 milijuna ljudi, koji
 napućuju zemlju, i da zemlja postane
 u tom pogledu što više neodvisna od
 uvoza iz inozemstva. Imali smo bitku
 za liru, da se stabilizira kurz lire i da
 se onemoguće spekulacije na štetu
 lire. Imamo odredbe, kojima se uvoz
 luksuznih predmeta iz inozemstva
 otežava. Od prvoga septembra napri-
 jed ne će se smijeti peći kruh iz samog
 čistog bijelog brašna. Drugim riječima
 ekonomska politika Italije ide za tim,
 da postavi italijanski narod na njegove
 noge.

Usporedo s time ide i organizacija i
 discipliniranje rada, dakle s jedne
 strane posloprimaca, t. j. radnika, i s
 druge strane poslodavaca. Ta se orga-
 nizacija provadja putem sindakata i
 korporacija. Svaki italijanski državljani
 treba da bude organiziran u
 jednom sindakatu, u koji spada po svo-
 jem zanimanju ili po svojem zanatu, a
 ti su sindakati opet spojeni u pojedini
 korporacijama, koje su vodene
 direktno od države po državnim funk-
 cionerima. Svaki državljani dakle u
 suštini ima da vrši svoju profesiju kao
 nekakvu državnu funkciju pod po-
 srednom ili neposrednom kontrolom
 države.

Biti će time onemogućeni oni vječni
 štrajkovi, koji su se svakom prigodom
 uprorizili u bog zna kakve političke i
 protidržavne svrhe, bit će u opće regu-
 lirana sva disciplina rada. Individuum
 kao takav ili individualnost ekonom-
 ska ima polagano da izčezne, kako je
 izčeznula već i politič individualnost.
 Profesionalizam nije više moguć. Naj-
 strožija disciplina se provadja od glave
 do noge. Svaki čovjek je hijerarhičnim
 putem podržan višim faktorima. Osa-
 ba ne broji više nego samo kao organ
 jednog organizma. To je suština fašiz-
 ma. A cilj je tome dobiti italijanskog
 naroda i veličina i jakost države.

Nije lahka stvar da se provede taj
 program, jer treba kod toga obračunati
 i sa starim mentalitetom. Ova je sada
 najteža zadaća fašizma.

Italija traži mjesto u Tangeru.

Gosp. Mussolini nedavno je poslao
 engleskoj vladi memorandum u kojem

Hoće li se isto tako ponijeti prema na-
 rodnoj koji je toliko izgubio i oni koji su u
 prvom redu pozvani da mu pomognu, to
 ćemo još vidjeti. Bojim se da baš ne ćemo
 biti očarani. Država je dosad dala nekoli-
 ko milijuna, a odučeno je da se šteti na
 svim područjima što je većma moguće. Do-
 sad je učinjeno to, da su državnim činov-
 nicima, počevši od prvoga augusta, sni-
 žene plate, u iznosu od 2-30 postotaka.
 već prema tome, kako je tko bolje plaćen.
 Osim poplavljenih stradali su, dakle, još
 i činovnici. Istina, Crveni križ poveo je
 akciju oko toga da se u čitavoj državi
 skupljaju doprinosi za poplavljene kraje-
 ve i odlaziv nije baš loš, ali sve to može da
 bude tek kaplja u more bijede i nevolje.

Zagrebl tež također na vodi. I ta voda,
 Sava, od vjajkada se zvala najvećim ne-
 prijateljom Zagreba, koja mu je prijašnjih
 godina nanosila velikog kvara. No ovog
 proljeća grad je podigao novi jaki nasip,
 samo, kad je rijeka počela nadolaziti, bi-
 lo se bojati, da ti bedemi, jer su novi, ne
 će moći da izdrže. U stvari su oni svojoj
 zadaći skoro potpuno izvršili. Bilo je ne-
 koliko tjeskobnih noći u Zagrebu, ispu-
 njenih strahom da će se voda, koja je u
 svom maksimumu došla na 438 (ovdje ne-
 zapamćena visina) preko nasipa jedno-
 stavno preliti. Ali sve je prošlo u redu.
 Tek je nevolja došla s druge jedne strane.
 Zagreb se jc odbranio od Save, ali su ga

na mnogo mjesta poharali brojni mali po-
 toci koji teku iz Zagrebačke Gore, a kroz
 grad protječu većinom u podzemini ka-
 nalima. Ti su kanali dva puta od preloma
 oblaka tolika nabujali da su u i tamo pro-
 lomili svoj betonski oklop, uzdigli učini,
 pločnik kao da je od kartona i razili se
 po ulicama koje se doskora pretvorile u
 vavru Veneciju. Prose nedjelje daždilo je
 čitavu noć i vazdruzi bogovetni dan, tako
 gusto i ustrajno da se u gradu moglo plo-
 viti — a i plovilo se je — u čamcima. Mnogo
 starih stabala se je srušilo, a u stotine
 podrumskih stanova prodiru se grдне ma-
 se vode. Kako su ponajviše stradali niže
 položeni stanovi, posve je razumljivo da
 su najore prošli siromašniji redovi gra-
 djanstva. U jedan jedini dan palo je u Za-
 grebu 12 cm vode! Šteta u samoj zagre-
 bačkoj oblasti (uključivši onu od tuče i
 poplave) iznosi oko 40 milijuna dinara.

I tako nam ljeto prolazi bez ljeta, bez
 kupanja, bez znojenja i čuvenih posjeh da-
 na, a i bez potrebe da se bilo kuda ide na
 ljetovanje. Prolazi nam ljeto u znaku po-
 plave i sijevanja munja, a baš danas se
 u svim beogradskim crkvama vrše molit-
 ve za prestanak kiše, dok se to dosad obič-
 no radilo u protivnu svrhu. Ali taj razgo-
 vor o vodi moram već jednom da prekin-
 nem, jer će se inače ovaj članak i suviše
 — razvodniti. —
 Hrvoje M.

Politički pregled

ITALIJA.

Prijateljske pogodbe između Italije i Španjolske.

U Madridu, glavnom gradu Španjolske
 potpisale su Italija i Španjolska
 prijateljsku pogodbu, koja se sastoji iz
 15 točaka, a tim se uređuje način za
 riješavanje svih sporova.

Svaki eventualni spor, što bi nastao
 između Italije i Španjolske riješila bi
 miješana i zato određena komisija
 držeći se kod rasudbe onih 15 članaka
 navedenih u pogodbi.

Pogodba vrijedi za dobu od 10 godina
 od dana ratifikacije. Ako koja od po-
 godbenih stranaka ne opozove šest
 mjeseci prije konačnog roka, onda tra-
 je pogodba dalje još 5 godina i tako re-
 dom.

Politička fašizma.

Politička fašizma t. j. fašističke stranke,
 koja danas vodi Italiju, počela je
 ovo zadnje vrijeme da se kreće osobito
 u smjeru ekonomske sanacije cijele
 države. Imali smo žitnu bitku, kojoj je
 bila svrha, da se što intenzivnije i rati-
 onalnije iskoristi zemlju, i da može
 što bolje hraniti 40 milijuna ljudi, koji
 napućuju zemlju, i da zemlja postane
 u tom pogledu što više neodvisna od
 uvoza iz inozemstva. Imali smo bitku
 za liru, da se stabilizira kurz lire i da
 se onemoguće spekulacije na štetu
 lire. Imamo odredbe, kojima se uvoz
 luksuznih predmeta iz inozemstva
 otežava. Od prvoga septembra napri-
 jed ne će se smijeti peći kruh iz samog
 čistog bijelog brašna. Drugim riječima
 ekonomska politika Italije ide za tim,
 da postavi italijanski narod na njegove
 noge.

Usporedo s time ide i organizacija i
 discipliniranje rada, dakle s jedne
 strane posloprimaca, t. j. radnika, i s
 druge strane poslodavaca. Ta se orga-
 nizacija provadja putem sindakata i
 korporacija. Svaki italijanski državljani
 treba da bude organiziran u
 jednom sindakatu, u koji spada po svo-
 jem zanimanju ili po svojem zanatu, a
 ti su sindakati opet spojeni u pojedini
 korporacijama, koje su vodene
 direktno od države po državnim funk-
 cionerima. Svaki državljani dakle u
 suštini ima da vrši svoju profesiju kao
 nekakvu državnu funkciju pod po-
 srednom ili neposrednom kontrolom
 države.

Biti će time onemogućeni oni vječni
 štrajkovi, koji su se svakom prigodom
 uprorizili u bog zna kakve političke i
 protidržavne svrhe, bit će u opće regu-
 lirana sva disciplina rada. Individuum
 kao takav ili individualnost ekonom-
 ska ima polagano da izčezne, kako je
 izčeznula već i politič individualnost.
 Profesionalizam nije više moguć. Naj-
 strožija disciplina se provadja od glave
 do noge. Svaki čovjek je hijerarhičnim
 putem podržan višim faktorima. Osa-
 ba ne broji više nego samo kao organ
 jednog organizma. To je suština fašiz-
 ma. A cilj je tome dobiti italijanskog
 naroda i veličina i jakost države.

Nije lahka stvar da se provede taj
 program, jer treba kod toga obračunati
 i sa starim mentalitetom. Ova je sada
 najteža zadaća fašizma.

traži za Italiju pravo sudjelovanja u

upravi Tangera na temelju ravnopravnosti
 sa Francuskom, Španjolskom i
 Engleskom. S druge strane španjolski
 diktator Primo de Rivera izjavio je da
 uprava Tangerske zone mora biti po-
 vjerenja Španjolskoj.

Nalaz bakrene rudače u južni Italiji.

Poslije dužih istraživanja koja su
 poduzeta od jedne grupe inženjera na
 inicijativu predsjednika vlade Musso-
 linija, u južnoj Italiji nadjena je veća
 naslaga bakrene rudače u području
 oko Etne. Talijanska vlada namjerava
 da smjestja započne eksploataciju ovih
 rudnika i da u isto vrijeme pojača isko-
 rištavanje željeznih rudnika na otoku
 Elbi.

Prvi ministar g. Mussolini u S. Marinu.

Na 17. ovog mjeseca došao je g. Mus-
 solini sasvim inkognito u malu republi-
 ku S. Marino. Regent republike ga je
 prepoznao, pa su ga primili na svečani
 način. U pratnji g. Mussolinija je bila i
 njegova supruga Rachele i njegova kći
 Edda.

Sastanak direktorija fašističke stranke.

Novinski ured fašističke stranke javlja:
 Sestanak direktorija koji se je
 imao održavati u srjedu 18. ov. mj. u
 16 sati u palati Chigi pod predsjedan-
 njem prvog ministra g. Mussolinija,
 odgođen je na petak 20. ov. mjeseca.

Naredba o jedinstvenom kruhu stupiti će na snagu 1. septembra.

Dekret o mješanom brašnu za kruh
 ne će se moći objaviti javnosti prije 4
 ili 5 dana budući još nije potpisan od
 kralja. Tvrdi se, da će odredbe sadržane
 u tom dekretu ući u život istom
 prvoga septembra.

Medjutim zakonska odredba o discipliniranju ribolova i konserviranja
 riba kao što i konsumiranje iste odob-
 rena sa strane ministarskog savjeta,
 na putu je da se primjeni kod kompetentnih faktora.

Glavna direkcija ribarstva bavi se
 ozbiljno mišlju kako bi se umjetno na-
 punila slatka voda ribama, uvjerena da
 je takvu ribu moguće prodati uz ci-
 jene pristupačne i siromašnijim sloje-
 vima naroda.

JUGOSLAVIJA.

Spor sa Bugarskom.

Iza događaja o kojima smo posljedni
 put pisali, i koji su zastrili odnose iz-
 među Jugoslavije i Bugarske, cjela je ju-
 goslovenska javnost očekivala rješenje
 jugoslovenske, rumunjske i grčke vode u
 pogledu note, koja se ima uputiti bugar-
 skoj vladi. Napokon se je ta nota sastavila
 i poslala, a sadržaje slijedeća tri zahtjeva:

1. da bugarska vlada pozove svoje
 ograničene vlasti, da vrše svoju dužnost onako,
 kako to zahtijevaju ne samo dobri su-
 sjedski odnosi, već i pisani sporazumi, po-
 stignuti po pitanju gonjenja komitskih
 banda.
 2. da bugarska vlada, znajući dobro gdje
 se nalazi izvor zlu i krugove, koji vrše
 orakova zločinstva, preduzme najobil-
 nije mjere, da se njihova aktivnost onemogućiti;
 3. očekuje se da bugarska vlada brzim
 ispunjavanjem ovih zahtjeva, dade dokaza
 o svojoj želji za održavanje dobrih odnosa
 sa susjednim državama.
- Bila bi doba da Bugarska poduzme
 sve moguće, da zaustavi jednom za uvijek

landitske komitaške čete, koje su već u više navrata zgрозile javnost svojim ubijtvima i pljačkama po jugoslavenskom zemljištu.

ČEHOŠLOVAČKA.

Broj stanovništva Čehoslovačke. Po službenoj statistici iznio je broj stanovništva u Čehoslovačkoj republici 1. januara o. g. 14 milijuna i 244 hiljade. Prema tome narastao je broj stanovništva od godine 1921. za 600 hiljada.

Žetva u Čehoslovačkoj.

Ovogodišnje vremenske nepogode štetele su veoma i čehoslovačkom poljodjelstvu. Kako se računa žitna je žetva za 15 posto manja a sladorna repa za 30 posto manja nego lani. To znači, da će ove godine samo u ovim granama poljodjelstva Čehoslovačka imati 5 milijuna kvintala manje priroda nego lanijske. Osim toga treba uzvati, da se ovogodišnja žetva vrsi najmanje 3 sedmicke kasnije, nego obično. Najviše je oštećena Južna Moravska.

FRANCUSKA.

Ugovor s Rumunjskom.

Između Francuske i Rumunjske sklopljen je saveznički ugovor. Valjanost toga ugovora zaključena je na 10 godina, a poslije toga roka bit će ugovor obnovljen. Ugovorom se obije ugovarajuće strane obavezuju na uzajamnu pomoć u slučaju napada s neke treće strane. U slučaju, da bi između Francuske i Rumunjske došlo do nesporazuma, riješavati će taj nesporazum predsjednik Švicarske republike.

Izjava ministra inostranih djela G. Mitilneua koja potvrđuje ratovništvo zbog zaključenja francusko-rumunjskog ugovora, koji je samo posvećen stvarnoj politici mira i osniva se na poštovanju sadašnje granice. Ugovor je zaključen u duhu Društva Naroda i Lokarna. Ministar Mitilneue je izrazio svoju radost što je naišao na prijateljstvo predsjednika francuske vlade g. Poincaréa, koji je uvijek i kao predsjednik Republike i kao predsjednik vlade iskorišćivao svaku priliku da iskaže svoje iskreno prijateljstvo prema Rumunjskoj. Naposljetku Mitilneue je izrazio svoje veliko zadovoljstvo, što će kao ministar vanjskih poslova predsjedati registriranju ugovora, o kome je bilo pregovarano još za vrijeme ranije vlade preko Diamandija, rumunjskog opomućenog ministra u Parizu. G. Mitilneue podvlači solidarnost politike, koja sjedinjuje sve čimice zainteresovane u održanju mira i postojećih ugovora. Ugovor će svakako naići na potpuno priznanje svake zemlje u kojoj vlada iskreni duh evropske konsolidacije, kao što će biti i sa svima ostalim ugovorima, koji će u buduću podržavati istu politiku, kao što će biti za Rumunjski ugovor sa Italijom dokaz novoga progressa k garanciji općeg mira.

Nezadovoljstvo u Abesiniji radi pomanjka pomoći Francuske protiv englesko-italijanskog ugovora.

Pitanje englesko-italijanskog ugovora predano je Društvu Naroda. Abesinjski narod strpljivo čeka razvika događaja te se mirno drži.

S druge se strane doznaje, da je negodovanje naroda protiv Italiji bilo veoma živo. Budući da željeznička pruga iz Addis-Abeba do Gibuti pripada Francuskoj, mislilo se, da će se ova oduprijeti italijanskom projektu iz jednostavnog razloga što su njeni interesi najviše u pogibeli. Ali kada se rasirila vijest, da je francuski poslanik primio upute sa strane svoje vlade da radi zajedno sa Talijanima i Englezima u smislu ugovora, pojavilo se je kod naroda veliko nezadovoljstvo.

MAROKO.

Novi bojevi u Maroku.

Iz Feza stizavaju vijesti, da je ponovno na sjevernoj granici došlo do žestokih bojeva.

ENGLJESKA.

Pred kapitulacijom engleskih rudara.

U svim rudokopima pokrajine West-Middlandoper je započeo rad i u većinom na temelju osamstanojnog radnog dana, unatoč tomu, što je od toga odvratio Cook, koji je posjetio tu pokrajinu. Kako se tvrdi, svi će rudari još ove nedjelje početi s radom. Broj radnika, koji u glavnim rudokopima, sjevernog Kalesa dolaze ovdje na rad pod starih uslova sve je veći pa rudarske vijesti javljaju čak i to, da je Cook pripreman dovesti svoju borbu. Danas ima u West-Middlandu već 70 posto radnika u poslu. Ovih se dana u Londonu održavala konferencija rudarskih delegata, na kojoj je Cook savjetovao radništvu, da se vrati na posao. Neke vijesti kažu, da će taj savjet biti vezan uz neke uslove. Cook želi intervenciju vlade, osim toga hoće da dobije obećanje od Baldwinua, da je vlada u principu protiv produženja radnoga vremena i da ima na umu reviziju čitavog položaja industrije ugljena. Medjutim će, kako se čuje, on dati svoj savjet, ako i ne dobije ta obećanja. Može se dakle reći, da je došlo do potpunog stoma štrajka, koji je englesku industriju stajao vrlo skupo. Vlada je bila nepopustljiva u svakom pogledu. Trgovina je Velike Britanije štrajkom u ugljeniciama mnogo trpjela. U julu je import ugljena iznosio 2,319.157 tona u vrijednosti od 4,157.955 funti, dok je u julu prošle godine uvoz iznosio jedva 360 tona ugljena u vrijednosti od 418 funti. Ekspert se nasuprot timanjio. U julu o. g. moglo je biti izve-

zeno samo 3780 tona ugljena, dok je u julu prošle godine izvoz ugljena iznosio 4,442.256 tona (vrijednost 4,465.092 funti). Cjelokupni izvoz ugljena kroz prvih sedam mjeseci o. g. iznosio je 8,977.000 (vrijednost 17 milijuna funti), a prošle godine je za prvih mjeseci izvoz ugljena iznosio 30 milijuna tona u vrijednosti od oko 31 milijuna funti. Kao što je bilanca ugljena, tako je loša i opće trgovačke bilanca prvih sedam mjeseci o. g. Ona svršava i velikim gubitkom, naročito u industriji vune.

GRČKA.

Kafandaris i visoki oficiri aretirani uslijed nemira na otoku Kreti.

Uslijed zadnjih nemira, koji su nastali na otoku Kreti, vlada je naredila istragu, uslijed koje je danas aretiran Kafandaris, vodja liberalaca. On je optužen, da je organizirao ustanak na otoku Kreti i radi toga, što je izdao proglase protiv vlade među oficirima raznih garnizona.

Osim Kafandarisa, bili su uhapšeni i drugi viši oficiri i načelnik grada Pireja. Kafandaris biti će po svoj prilici interniran na kakvom otoku.

RUMUNJSKA.

Aneksija Besarabije.

Engleske novine pišu, da su pregovori, koji su vršeni između Italije i Rumunjske za zaključenje italijansko-rumunjskog pakta o prijateljstvu zapeli na pitanju priznanja aneksije Besarabije. Predsjednik rumunjske vlade Avarescu stavio je kao glavni uslov za zaključenje ovog ugovora o prijateljstvu, da Italija ratifikuje ugovor od 1920. god., kojim su sve savezničke vlasti priznale pravo Rumunjskoj na aneksiju Besarabije. Prvi ministar Mussolini je odbio taj Avarescov zahtjev. Zbog Mussolinijevog otklona drži se nevjerojatnim, da će ugovor prijateljstva između Italije i Rumunjske moći da bude zaključen.

MEXIKO.

Nastavlja se borba između države i katoličke crkve.

Polagano se doznaje, da su mnoge alarmantne vijesti, koje su stanovite novine širile po svijetu, većinom pretjerane i netačne, osobito vijesti o mnogim žrtvama i okrutnostima protiv katolika.

Tako je n. pr. nadbiskup Leopoldo Ruiz i Flores po svoj prilici i on krivo informiran ili u dobroj vjeri, izvjestio bio svoje pretpostavljene, da su u vladi pristaje ubili bili nekolicinu svećenika i mnogo laika u Zahauru i Trafautu. Sad se pokazalo, da su te vijesti bile sasvim izmišljene. Vlasti su po zakonu imale pravo, da postupaju sudbeno protiv nadbiskupa, radi širenja krivih vijesti i radi toga, što se je nadbiskup bavio politikom, i ako mehički zakoni zabranjuju, da se svećenstvo bavi politikom. Ali predsjednik Calles tražio je, da se obustavi sudbeni postupak protiv nadbiskupa.

Sa druge strane i bojkot, proglašen sa strane crkvenih funkcionera protiv vladinih pristasa, nije imao zaželjenog uspjeha, te našao je samo malo odziva u narodu samom. Ljudi idu tamo kupovati, gdje im to najviše konvenira. I u ovom smjeru su vijesti silno pretjerane. Tako se je razglasilo bilo, da je došlo između vladinih trupa i katoličkog naroda, do krvavih sukoba prouzročenih od prisilnog provodjanja proglašenog bojkota. Tom prilikom da je bilo uspješno više od 400 osoba. Vlada demantuje sada i ove vijesti kao sasvim nelastinje.

Predsjednik Calles je ponovno izjavio, da on neće drugo nego da se primijeni zakon, pred kojim su svi jednaki, i da se zakoni moraju poštivati i da za nikoga nema izuzetaka. Čotneste svećenika je izjavilo, da se pokoravaju zakonu. Vlada im je nato dozvolila, da se opet bave svojim zanimanjem, da čitaju mislu i da po crkva-ma propovjedaju. Ali biskupi su ih zato odmah izopćili iz katoličke crkve.

Na predsjednika Sjedinjenih Država Sjeverne Amerike čini se sa raznih strana pritisak, da intervenira u ovaj čisto interni mehički konflikt. Ali on je to odbio i dao intervenirati jedino radi aratacije jednog državljanina sjevernih američkih država.

Kako je Mehiko klasična zemlja domaćih revolucija, i kako već svake godine jedan ili drugi general kuša da se dočepa diktature, razumljivo je, da i ovom prigodom nije izostao pokušaj, da se izrabie nemiri i da se uprizori mala revolucija. Tako je baš posljednjih dana otkrivena zarota, koja je išla za tim, da se obori današnja vlada. Urotnici su imali svoje sastajalište u Kaliforniji, ali na vrijeme su pronadjeni i 150 njih je svršilo u apsu.

Sv. Otac je još uvijek potišten te se uvijek Bogu moli, da bi protukatolički progoni prestali. On je ovih dana primio u audijenciju 150 hodočasnika iz Argentine, koji su prigodom franjevačke godine došli u Italiju, pa je s njima govorio o protukatoličkim izgreznama u Mehiku. Rečao je među njima: «Pregnanjanja u Mehiku nisu samo nepravdna, ona su upravo divlja, bezbožna i okrutna i direktno su naparena protiv interesa crkve.» Hodočasnici su bili duboko ganuti.

Djачka Maticea u Trstu.

Redovita glavna skupština «Djačke Matice» u Trstu, vršiti će se dne 12. septembra o. god. u dvorani D. K. D. u Sv. Jakovu. Odbor.

Domae novosti

Zašto «Istarska Riječ» ne stizava pretplatnicima?

Više puta dobivamo od raznih naših pretplatnika pritužbe, da im list stizava neredovito ili da im dapače nikako ne stizava, i ako su pretplate platili i ako lista nisu odbili. Mi list ne zaustavljamo onome, koji je redoviti pretplatnik, i ako to ne zahtjeva izričito. Osobito nam se tuže pretplatnici iz Buzetštine, Pazina, Medulina i iz drugih nekih krajeva. Zanimivo je, da nam se najčešće iz tih krajeva vraćaju list s opaskom «rifrutato» (što znači odbijeno) i ako naslovjenik nije ni vidio poslame mu «Istarske Riječi» a kamoli da ju je odbio.

Tako nam n. pr. nas prijatelj iz Pazina, piše već drugo pismo, u kojemu se tuži, da mu list ne stizava. Pismo glasi: «Pazin, dne 12. 8. 1926. Stovani g. upravitelju! Ovime Vas obavještavam, da sam primio jučer Vaše pismo u kojemu mi odgovarate na moje pismo, da mi Vi list redovito šaljete, ali da ga ja uvijek vraćam natrag. No, moram Vam javiti, da nisam ni zadnjeg broja dobio, te bi to prema tome bio već četvrti broj, koji meni nije stigao. Nerazumljivo mi je samo to, ko u moje ime vraća novinu natrag. Ja uvijek čekam listonošu, kada stizava «Istarska Riječ», ali mi on uvijek kaže, da je za mene nema. — Molim Vas, stoga, da mi pošaljete sve zaostale brojeve i da mi list i dalje redovito šaljete, možda da ipak doznam, kako se sa pazinske pošte moja novina vraća u Trst s napisom «odbijena». — Pozdravljam Vas s poštovanjem itd.»

Iz ovoga pisma potpuno je jasno, kako se s našim listom postupna na poštama po Istri, jer nije moguće, da bi neko drugi negoli poštanski činovnik mogao vraćati bez znanja naslovjenika «Istarsku Riječ» na upravu. Molimo naše pretplatnike, da se ustrpe, mi ćemo im i dalje list slati, a mi ćemo se međutim pobrinuti, da se stvar ispita i riješi, te da se pronađu oni, koji čine ovakve uredovne prekršaje.

Maršal Cadorna u Trstu.

U ponedjeljak prijepodne stigao je u Trst maršal Luigi Cadorna, bivši vrhovni zapovjednik italijanske vojske u svjetskom ratu. Već si je i njegov otac general Raffaele Cadorna stekao velikih zasluga na bojnomo polju. Raffaele Cadorna je 11. septembra 1870 ušao sa italijanskom armadom u papinsku državu, i dne 20. septembra već bio pred Rimom te opkolio grad, u kojem se nalazio vladar papinske države, papa Pio IX. Zauzećem Rima položen je bio prvi kamen za sjedinjenu modernu Italiju.

I Luigi Cadorna, i ako nije imao u svjetskom ratu vidljivih uspjeha, ipak je pripravio teren za druge, koji su poslije njega došli. Radi toga mu je italijanski narod zahvalan. Gosp. Mussolini mu je dao ono priznanje, koje mu ide.

Luigi Cadorna je stanovao u Trstu u vili senatora grafa Segre-Sartoria. Tamo ga je primio i u ime tršćanske općine pozdravio komesar gosp. Perez. Prisustvovala su primanju prefekt g. Gasti, razni vojnički i civilni dostojanstvenici, pa i biskup gosp. Fogar. Na 13 sati priredjeno je bilo maršalu intiman ručak u krugu oficira. Prisutni su bili komandant armade general Montanari, divizijski general Pugliese, prefekt gosp. Gasti, općinski komesar Perez, biskup gosp. Fogar i direktor tršćanskog salezjanskog zavoda gosp. don Rubino. Poslije podne je maršal prisustvovao velikom pregledu fašističke milicije, koji se je vršio na trgu Unità. Bili su s njime opet gore naponumenui dostojanstvenici.

Uveče je maršal bio gost salezjanskog zavoda, gdje su mu don Rubino i biskup Fogar priredili sjajan doček. Mnogi su građani izvijesili zastave i zidovi su bili pokriveni pozdravnim plakatima.

Darovi

Za fond Istarske Riječi. Na obijelu poslije vrsnje žita naših kmeta Ivana i Antona Brajnovića iz Rovinjskog sela, sakupilo se je medju prisutnima na predlog Lino Dobrovića za fond «Istarske Riječi» 27,50 lira i to darovaše po 5 lira. Sime Dobrović, Ivan Brajnović, Ivan Brajnović pok. Antona, po 2 lire Anton Brajnović od Petra, Anton Brajnović pok. Sime, J. M., po 1 lira Vjekoslav Dobrović, Luka Brajnović, Zajc Anton, Anton Brajnović pok. Jure, Sime Brajnović pok. Sime, Ivan Brajnović pok. Sime.

Vjekoslav Brajnović, po 50 cent. i Udovičić od Sine. Uprava se svima najljepše zahvaljuje. Za Prosvjetu, ošek za Istru Darovao je Mate Švik iz Chicaga 5 lira.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik IVAN STARI Tiskar: TISKARA «JEDINOST» U TRSTU

ZAHVALA.

Potpisani smatra svojom dužnošću, da se svojim dobročiniteljima iz sela najljepše zahvaljuje.

Za vrijeme moga boravka od 42 dana u bužetima zatvorima, svi su mladi i djevojke priskočili u pomoć mnogim obitelji, te mi pokosili sjenokose, pospravili sjeno, poželi žito, njegovali vinograd i mnogo drugoga, a i naši vrijedni muzevi i žene pomogli su moju obitelj u poljskim radnjama. Sve ste mi tješili dječicu moju i hrabro mi majku njihovu.

Mnogo ste mi dobra, draga braćo, učinili. Veseo sam, kada gledam u lijevom našemu slogu i bratsku ljubav.

Od srca Vam se svima najljepše zahvaljujem. Da ste mi zdravi i veseli! U N u gli, dne 18. apr. 1926.

Vaš zahvalni Marko Cerovac.

NAVIGAZIONE GEN. ITALIANA GENOVA

Brza i poštanska pruga za Južnu Ameriku

Table with shipping schedules for routes to South America, including destinations like Rio Janeiro, Buenos Aires, and Montevideo.

Brza pruga za Sjevernu Ameriku

Table with shipping schedules for routes to North America, including destinations like New York and Dulio.

Pruga za Centralnu i Južnu Ameriku

Table with shipping schedules for routes to Central and South America, including destinations like Trinidad, La Guayra, and Caracas.

Pruga za Australiju

Table with shipping schedules for routes to Australia, including destination Città di Genova.

Superatlantik „Roma“ — Tona 33000 — najveći talijanski parobrod putuje prvi put dne 2. septembra iz Genove a 22. septembra iz Nagulju u Neu-York.

Uredi u svim glavnim gradovima Italije i inozemstva. U TRSTU: Ufficio Passaggeri della NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA, Via Mercato Vecchio (Palazzo Hotel Savoia) - Telefono 4003.

GLYKOL

Vrlo uspješno sredstvo naročito ljetno doba za vrijeme vrućine. Tko se osjeća slab na živicima i trpi od glavobolje, neka upotrebljava samo „Glykol“ koji izliječi u najkraće vrijeme. — Cijena jedne boce L. 7.—. Za cijelu kuru trebaju 8 boca.

Dobiva se samo u ljekarni Castellianovich, Trst VIA GIULIANI 42 (Sv. Jakov)

KRUNE plaća po 2*30 L

ALOIZIJ POVH, Piazza Garibaldi prvi kat Pazlite na naslov! Pazlite na naslov!

Širite „Istarsku Riječ“